

náltak; mindegyikhez egy-egy észlelő tartozott. További egy vevőt pedig tartalékolnak. Egy-egy mérő csoport egy észlelőből (mérnök vagy technikus) és az IGCI gépkocsivezetőjéből állt.

A multilokációs eljárásnál két vevő folyamatosan ugyanazon a ponton mért; Abidjan és Bouaké. (Az utóbbi a jelenlegi hálózat kiinduló pontja.) Így a mérőcsoportok mindegyikének 3—3 pont jutott 9 napra. Mindegyik ponton kb. 100 vonulást észleltek.

A kazetták feldolgozása a Bonni Egyetem Geodéziai Intézetében megkezdődött. A számítási munkákat az IfAG fogja végezni. A vizsgálatok szerint a meghatározott pontok koordinátáinak megbízhatósága jobb lesz, mint $\pm 0,5$ m.

Dr. Joó István

IRODALOM

Reinhart, E.—Erling, W.—Schlüter, W. (Institut für Angewandte Geodäsie (IfAG), Frankfurt a. M.) — Schödlbauer, A. (Geodätisches Institut der Hochschule der Bundeswehr, München) — Seeger, H. (Geodätisches Institut der Universität, Bonn) — Grafarend, E. (Geodätisches Institut der Universität, Stuttgart) — Kahle, H. G. (Institut für Geodäsie und Photogrammetrie der Eidgenössischen Technischen Hochschule, Zürich) — Cissé, A. (Institut Geographique de Cote d'Ivoire (IGCI), Abidjan): Cooperative efforts to establish a fundamental geodetic network in the Ivory Coast using the NNS—Symposium (General Meeting of IAG, Tokyo, May 7—20. 1982.)

Tanácskozások és kiállítások

A NEMZETKÖZI TÉRKÉPÉSZETI TÁRSULÁS VARSÓI KONFERENCIÁJA

1982. július 28.—augusztus 5. között rendezték meg Varsóban a Nemzetközi Térképészeti Társulás két évente tartott konferenciáját.

A lengyel nemzeti bizottság meghívását a Társulás 1976. évi moszkvai közgyűlése fogadta el. A lengyelországi szükségállapot 1981. december 13-i bevezetése után világszerte sokan kételkedtek a konferencia megtartásában, mert az új helyzetben az előkészületek félbeszakadtak. A Társulás elnöke és főtájkára 1982. március első hetében utazott Varsóba a konferencia megrendezése érdekében. Ekkor Tadeusz Hupalowski tábornok, a Nemzeti Megmentés Tanácsának tagja ígéretet tett a tanácskozás eredetileg tervezett időpontban való megrendezésére. A rendelkezésre álló rövid négy hónap alatt a lengyelek komoly erőfeszítéssel megfelelő körülményeket teremtettek a konferenciához.

Kanada és az Egyesült Államok bojkottálta a tanácskozást, hivatalosan nem küldtek képviselőket. A hidegháborús hangulat, a nemzetközi tudományos szervezettel munkájának zavarása sikertelen kísérlet maradt.

A tanácskozáson 39 ország 437 térképésszel képviseltette magát, a nemzetközi térképkiállításán 23 ország vett részt. A magyar küldöttség 11 tagú volt (OFTH 1, FÖMI 2, GKE 2, Térképtudományi Tanszék 3, MNTI 1, Kartográfiai Vállalat 1, Földrajztudományi Kutató Intézet 1 fővel képviseltette magát.) A konferenciát, a bizottsági üléseket, a nemzeti és nemzetközi térképkiállítást egy helyen, a Kultúra és Tudomány palotájában tartották.

A lengyel szervező bizottság előzetesen, még 1980-ban, 6 téma megvitatását javasolta. A választott témák és az egyes témákban elhangzott előadások száma:

1. A térképészet elméleti kérdései	6
2. Új térképészeti információnyújtási eszközök és a térképészítés automatizálása	16
3. A tematikus térképészet története	6
4. Területi és gazdasági tervezési térképek	6
5. Napjaink iskolai atlaszai	6
6. A földrajzi nevek egységesítése	6
7. Nyílt ülések	10

Összesen:

56

A konferenciára előzetesen 85 előadást küldtek be a nemzeti bizottságok. Azok előadásait, akik nem voltak jelen, nem olvasták fel. Az előre beküldött előadásokból így csak 47-t tartottak meg, 9 előadást viszont utólag elfogadtak a jelenlevőkből.

Magyar részről a 2., 3. és 7. témakörben hangzott el előadás:

Divényi Pál: A magyar posta digitális térképészeti adatbankja,

Papp-Váry Árpád: Egy múlt századi kartográfiai kézikönyv, Tóth Ágoston munkája.

Csáti Ernő: Magyarország 1 : 500 000 méretarányú úrfotótérképe.

Az egyes ülésszakokat két-két elnök vezette le. A rendezők a szocialista országokból egy lengyel, egy NDK, egy szovjet és egy magyar szakembert kértek fel erre a tisztségre.

A térképtörténeti szekció ülésén a szerző elnökölt, *Helen Wallis* az angol nemzeti könyvtár térképtára vezetőjének társaságában.

Tudományos kiadványok

A konferencia résztvevői által a tanácskozásra kivitt és szétosztott egyedi előadások mellett a szervezők több kiadványt jelentettek meg. Kiadták az előre beküldött előadások kivonatait tartalmazó kötetet.

Megjelentették az utóbbi évek lengyel irodalmából 10 válogatott tanulmány angol fordítását az 1976—80. között megjelent térképek és szakkikkek bibliográfiájával (*A lengyel térképészet 1982*).

Közzétették az 1945 utáni térképeket bemutató nemzeti, valamint a nemzetközi térképkiállítás katalógusát, és a régi lengyel térképek részletes, 3 nyelvű, térképmagyarazatokkal, fényképekkel kiegészített katalógusát.

Továbbá négy régi lengyel térkép faksimile kiadásával is meglepték a konferencia résztvevőit.

1. 1639. évi világtérkép
2. Lengyelország 1638. évi térképe
3. Varsó térképe 1772-ből
4. Varsó panorámatérképe a XVI. századból.

Csehszlovákia, NDK a konferenciára készített előadásokat külön kötetben tette közzé.

A kiállítások

A tanácskozással egyidőben a szervezők több kiállítást is rendeztek.

1. Régi lengyel térképek
2. 1945. utáni lengyel térképészet
3. Nemzetközi térképkiállítás
4. Technikai eszközök kiállítása

A régi lengyel térképek kiállítását a Nemzeti Könyvtár 1677—1697. között épült barokk épületében, a Krasinskiach palotában helyezték el. 166 térképet állítottak ki. *Ptolemaiosz* 1467 évi kézirat atlaszának Sarmatia lapja nyitotta meg, és Varsó a második világháborúban teljesen vagy részben elpusztult épületeit mutató, 1949-ben megjelent, 1 : 20 000 méretarányú térképe zárta a kiállítást.

Rendkívül nagyszabású volt az 1945 utáni lengyel térképészetet bemutató kiállítás. 598 térképet, 93 atlaszt, 113 könyvet mutattak be. Mindenki számára ismert volt a lengyel térképészet jelentős és sokirányú tevékenysége, de a nagyszámú térkép tematikák szerint csoportosítva mégis meghökentette a látogatót. Így látszott csak igazán, milyen sokféle térképet, elsősorban tematikus térképet és szakkönyvet adtak ki az elmúlt évtizedekben Lengyelországban. A fejlődés

1951-től szembetűnő, ekkor alapították ugyanis az állami térképészeti vállalatot (Varsóban és egy részlegét Wrocławban).

A tematikus térképek közül a földhasználati, geomorfológiai térképek készítésében Lengyelország kezdeményező volt, és nemzetközileg is jelentős szerepet játszott tartalmuk kialakításában. A tematikai és formai változatosság mellett a térképek kivitele, színezése egységesnek tűnt. Az 50-es évek elején kidolgozott kivétel a jellemző az elmúlt három évtized térképeire.

A nemzetközi kiállításon is közel 600 térképet mutattak be. Különösen gazdag térképanyagot állított ki a Szovjetunió, Anglia és Ausztrália.

Először állított ki a Társulás nemzetközi konferenciáján a Kínai Népköztársaság. Kína általános földrajzi atlasza, történelmi atlasza, 1 : 14 000 000 méretarányú világterkép, egy 12 tagból álló várostérkép-sorozat, Kína államigazgatási térképe mellett az ország 1 : 4 000 000 méretarányú tematikus térképsorozata szerepelt a kiállításon. A tematikus sorozat térképei:

- tektonikai térkép,
- sivatagos területek,
- csapadéktalan időszakok térképsorozata,
- talaj,
- növényzet,
- nemzetiségek eloszlása.

Orvosföldrajzi térképek és atlaszok ritkán jelennek meg világszerte. Ezért meglepetésként hatott Kína nagyon szép kivitelű atlasza a rákbetegségek földrajzi eloszlásáról. Érdekes, hogy Kanada is kiállított egy kétkötetes orvosföldrajzi atlaszt, „Halálozási okok Kanadában” címmel. A 28 térképből álló első kötet tartalmazta a rákbetegségeket, a 34 térképes második kötet a balesetek, szívbetegségek, csecsemőkori halandóság térképeit.

A kiállításon egy-két, térképészeti eszközöket, illetve alapanyagokat előállító cég is képviseltette magát.

A finn *Geopolar Ky* új, kisszámítógéppel kiegészített koordinatográfját (Digicord) állította ki.

A svájci *Colormetal* nyomdagépeket előállító cég képekben szemléltette egy-, kettő-, négy-, ötszínnyomó gépeit. Újdonságnak számít a mélynyomógéppel egybeépített négyszínnyomó sík nyomdagépe.

A svájci *Folex* cég térképészeti célú műanyagfóliákat mutatott be.

A japán *Sokkisha* és a nyugatnémet *Opton* cégek új elektromos távolságmérőkkel jelentek meg. A bemutatott 9 típus közül a japán cég rövid (10—500 méteres) távolságok mérésére szolgáló, alig egy kilogramm súlyú műszere váltotta ki a legnagyobb érdeklődést.

Üzemlátogatás

A tanácskozás ideje alatt öt különböző intézmény közül kettő megtekintésére nyílt lehetőség. A megtekinthető intézmények:

1. Állami Térképkiadó Vállalat
2. Földmérési és Térképészeti Intézet
3. Földtani térképek kiadója
4. Varsói Egyetem térképészeti tanszéke
5. A Varsói Műgyetem földmérési és térképészeti tanszéke.

Megnyitó ülés

A nemzetközi tanácskozást *Henryk Jablonski* a Nemzeti Megmentés Tanácsának tagja nyitotta meg. Üdvözölte a tanácskozást a szervezőbizottság elnöke, a lengyel akadémia főtitkára, Varsó polgármestere, a Nemzetközi Földrajzi Unió alelnöke, majd a Nemzetközi Térképészeti Társulás elnöke *Ormeling* professzor.

Beszédében hangsúlyozta, a Lengyel térképészet eredményeivel vívta ki a tanácskozás szervezési jogát.

1. Nagyszámban adnak ki sokszor újszerű térképeket. Nemzeti atlaszuk 40 000-es példányszáma nemzetközileg egyedülálló. A Katonai Térképészeti Intézet által 1962—68. között kiadott világtatlasz újszerű ábrázolásmódjára, tartalmára világszerte felfigyeltek. Nem véletlen, hogy a világ egyik legnagyobb kiadója

az oxfordi Pergamon Press angolul is kiadta ezt az atlaszt.

2. Fejlett a felsőszintű térképészképzés. Három térképtudományi tanszék van az országban (Varsó, Wrocław, Lublin) és a Műszaki Egyetem geodéziai és térképészeti tanszékén is jelentős arányt képvisel a térképészet. (A legrégebben, 1951-ben alapított varsói térképészeti tanszék első vezetőjét *F. Piatkowski* professzort a záróülésem a Társulás tiszteleti tagjává választották.)

3. Önálló térképészeti folyóiratuk van (részletes, orosz és angol összefoglalókkal). A 800 példányos kiadvány évente kétszer jelenik meg.

A lengyel eredmények után a nemzetközi kartográfia két nagy veszteségéről *Radó Sándor* 1981. évben és *Aszlanikasvili* szovjet—örmény térképész 1980. évben bekövetkezett haláláról emlékezett meg. A résztvevők egy perces néma felállással tisztelegtek e két nagy kartográfus emlékének.

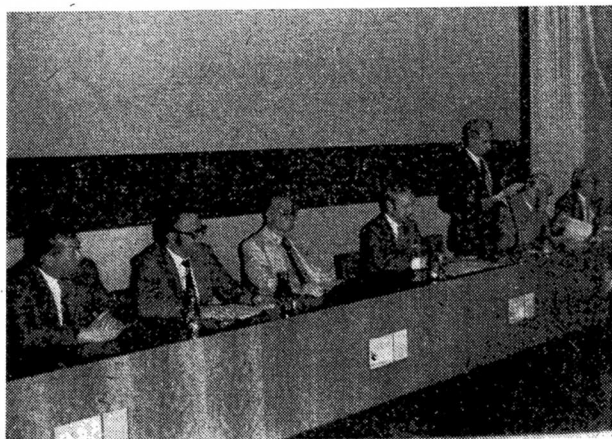
*

Ezen rövid áttekintésen túl a tanácskozás egyes témáiról külön szemleclikkekben számolnak majd be a résztvevők.

Dr. Papp-Váry Árpád

A FIG III. MOZGÁSVIZSGÁLATI SZIMPÓZIUMA BUDAPESTEN (1982. aug. 25—27.)

A mérnökgeodézia szűkebb területén, de igen széles spektrumban hallhattak előadásokat azok, akik résztvettek a GKE rendezésében a FIG budapesti nyárvégi szimpóziúmán. Az építési és fenntartási munkák újabb és újabb módszerei a geodétáktól és a fotogrammeterektől is mindig korszerű műszereket, eljárásokat és feladatszabási elveket igényelnek. Amint a téglafalazást felváltották a nagy panelek, a hagyományos építményeket a könnyűszerkezetek, úgy a megszokott próbaterheléseket, mérőszalagos deformációméréseket egyre jobban kiszorítják a lézeres, elektronikus távméréses és fotogrammetriai eljárások.

A 170 résztvevő érdeklődésével kísért mintegy 70 előadás* a korszerű műszerek és az alaposan elemzett eljárások alkalmazását, valamint a nagyobb pontosság elérését tükrözte. A szimpóziúm témakörei a következők voltak:

1. A mozgásvizsgálatok alaphálózatai
2. Folyamatos mozgásvizsgálatok módszerei és műszerei
3. Technogén eredetű felszín-mozgások megfigyelése

* Az előadások magyar nyelvű ismertetését később kiadandó kötet formájában tervezi a szimpóziúm szervező bizottsága.